

Klimat- och
näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar om förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade förordningar om fluorerade växthusgaser och ozonedbrytande ämnen

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen har sammanfattningsvis följande synpunkter.

- Utvecklig av EU-rättsakterna bör fortsatt vara Naturvårdsverkets ansvar. Kemikalieinspektionen avstyrker därför förslaget till ansvarsfördelning och anser att man bör behålla den nuvarande lösningen, att Naturvårdsverket har ett övergripande ansvar som behörig myndighet för förordningarna och på EU-nivå ansvarar för arbetet med förordningarna.
- Kemikalieinspektionens ansvar bör begränsas till de delar som gäller marknadskontroll och tillsyn av produkters utsläppande på marknaden. Detta kan göras genom utpekat ansvar som behörig myndighet för specifika artiklar.
- Kemikalieinspektionen bedömer att de föreslagna kriterierna för miljöstraffavgifter är svåra att tillämpa enhetligt och det innebär att de blir mycket oförutsägbara. Kemikalieinspektionen föreslår att ändringarna av systemet med miljöstraffavgifter hanteras i samma sammanhang som den pågående Miljöstraffrättsutredningen (Dir. 2022:69), för att om möjligt hitta en annan lösning.
- Därutöver har Kemikalieinspektionen ytterligare detaljerade synpunkter och förslag till ändringar för specifika delar.

Synpunkter

Avsnitt 1.1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)

Ändrade straffbestämmelser

29 kap. 3 § 8

Kemikalieinspektionen anser att artikel 11.3 första stycket ska läggas till i paragrafen. Artikel 11.3 förbjuder till stora delar användningen av engångsbehållare. För att förbudet ska ha effekt anser Kemikalieinspektionen att det behöver finnas en konsekvens för företagen när de bryter mot förbudet.

29 kap. 3 § 12

Kemikalieinspektionen anser att hänvisningen till artikel 11.1 ska ändras till 11.2 då artikel 11.1 är ett undantag och inte ett förbud eller en begränsning

29 kap. 3 § 14

Kemikalieinspektionen anser att artikel 21.1 ska läggas till i paragrafen. Artikel 21.1 förbjuder avsiktliga utsläpp i atmosfären av ozonnedbrytande ämnen, inbegripet när de ingår i produkter och utrustning. För att förbudet ska ha effekt anser Kemikalieinspektionen att det behöver finnas en konsekvens för företagen när de bryter mot förbudet.

Avsnitt 1.1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Kemikalieinspektionen noterar att 28 a § redan finns i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Avsnitt 1.1.5 Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13)

2 kap.

Kemikalieinspektionen föreslår att Läkemedelsverket får ansvar för tillsynen i fråga om märkning av dosinhalatorer enligt artikel 12.1 f. Läkemedelsverket godkänner märkning av läkemedel och

Kemikalieinspektionen anser att det är effektivast att en myndighet, som också har sakkompetens på området, kontrollerar all märkning av läkemedel.

Avsnitt 1.1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

EU-förordningen om fluorerade växthusgaser

9 kap. 11 §

I artikel 26.9 står det att all rapportering och granskning som avses i artikel 26 ska utföras via f-gasportalen. Kemikalieinspektionen ställer sig därför frågande till att det är tillagt att rapporteringen också ska ske till den behöriga myndigheten, då vi bedömer det som dubbelrapportering som inte är motiverad.

Kemikalieinspektionen noterar att artikel 26.6 saknas i paragrafen och anser att den bör läggas till.

Avsnitt 1.1.7 Förslag till förordning om ändring av förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser

Kemikalieinspektionen avstyrker vissa delar av förslaget rörande myndigheter med uppgifter enligt f-gasförordningen, 44 b §.

Kemikalieinspektionen anser inte att Kemikalieinspektionen ska vara behörig myndighet och fullgöra uppgifter enligt artiklarna 14.4 och 15 i förordning (EU) 2024/573. Kemikalieinspektionen bör inte heller vara ansvarig myndighet enligt artikel 4.6 vad gäller deltagande i arbetet med framtagande av genomförandeakter (sista stycket i artikeln).

Artikel 14.4 och 15 avser granskning av produktionsprocesser, vilket faller utanför Kemikalieinspektionens ansvarsområde.

Kemikalieinspektionen anser inte heller att inspektionen ska vara behörig myndighet för artikel 31.2. Som Kemikalieinspektionen tolkar artikel 31 så riktar den sig till medlemsstaterna.

Kemikalieinspektionen noterar vidare att artiklarna 20.9 och 20.10 som anges på sid 24 under 44 b § inte finns i förordningen (EU) 2024/573.

Avsnitt 1.1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen

Kemikalieinspektionen avstyrker vissa delar av förslaget rörande myndigheter med uppgifter enligt förordningen om ozonnedbrytande ämnen (13 §). Kemikalieinspektionen anser inte att inspektionen ska vara behörig myndighet och fullgöra uppgifter enligt artiklarna 14.2, 17.2–17.11 och 27.3.

Kemikalieinspektionen bör inte heller vara ansvarig myndighet enligt artikel 15.3, 15.4 och 15.6 vad gäller deltagande i arbetet med framtagande av genomförandeakter (sista stycket i respektive artikel).

Artikel 14.2 omfattar en bedömning i avfallsledet vilket är utanför Kemikalieinspektionens ansvarsområde. Artikel 17.2–17.11 riktar sig till tullen och artikel 27.3 riktar sig till medlemsstaterna.

Avsnitt 5.1.6 och 5.2.2 Frågan om behörig myndighet och kontroll av förordningarna

Kemikalieinspektionen anser att den föreslagna lösningen, där Kemikalieinspektionen utses till behörig myndighet genom en hänvisning till den tillsyn som inspektionen utövar som tillsynsmyndighet enligt miljötillsynsförordningen, inte är helt ändamålsenlig.

F-gasförordningen och ODS-förordningen (nedan "EU-förordningarna") omfattas av EU:s marknadskontrollförordning, vilket innebär att medlemsstaterna ska utse marknadskontrollmyndigheter för att utöva marknadskontroll över förordningens bestämmelser.

Kemikalieinspektionen är enligt 2 kap. 21 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utsedd till ansvarig marknadskontrollmyndighet för förordningarna och utövar kontroll över att produkter uppfyller kraven enligt förordningarna. Kemikalieinspektionen är enligt samma bestämmelse tillsynsmyndighet för förordningarna. Ansvaret för kontroll delas med kommunerna enligt 2 kap. 32 b §. Transportstyrelsen ansvarar för marknadskontroll och tillsyn av kraven i EU-förordningarna avseende utrustning i fartyg.

I f-gasförordningen och ODS-förordningen används dock inte termen marknadskontrollmyndighet, utan i stället anges att medlemsstaternas *behöriga myndigheter* ska utföra kontroller (art. 29 resp. art. 25). För att utföra kontroller av produkters utsläppande på marknaden måste

en myndighet, enligt Kemikalieinspektionens bedömning, både utses till marknadskontrollmyndighet enligt marknadskontrollförordningen och till behörig myndighet enligt EU-förordningarna.

Enligt förslagen i skrivelsen ska Kemikalieinspektionen utses till behörig myndighet genom en hänvisning till den tillsyn som inspektionen utövar som tillsynsmyndighet enligt miljötillsynsförordningen.

Kemikalieinspektionen anser att den föreslagna lösningen inte är helt ändamålsenlig. Ansvar som marknadskontrollmyndighet handlar i huvudsak om att kontrollera produkter när de släpps ut på marknaden, vilket alltså inte är tillsyn. Om Kemikalieinspektionen ska ha motsvarande befogenheter som marknadskontrollmyndighet och som behörig myndighet så är hänvisningen till tillsynsansvaret inte helt tydlig.

Kemikalieinspektionen bedömer vidare att en myndighet måste utses till behörig myndighet enligt EU-förordningarna för att kunna utföra kontroller av förordningarna, dvs. att det inte är möjligt att utöva tillsyn eller kontroll enbart med stöd av ansvaret enligt miljötillsynsförordningen. Med den föreslagna lösningen blir det enligt Kemikalieinspektionen otydligt vilket stöd som myndigheten har för att utföra kontroller av förordningarna. Kemikalieinspektionen föreslår därför en tydligare koppling till miljötillsynsförordningen vad gäller kontrollansvaret.

Förslag på ändring i Naturvårdsverkets skrivelse för paragraf 44 b, under avsnitt 1.1.7, avseende förordning 2016:1128:

Kemikalieinspektionen är behörig myndighet enligt artikel 29 och får utföra kontroller enligt det ansvar för tillsyn och kontroll som framgår av 2 kap. 21 § 1 och 4 miljötillsynsförordningen. Kemikalieinspektionen är i övrigt den behöriga myndighet som avses i artiklarna 4.6, 11.4, 19.2, 20.4–5, 20.7, 23.1, 23.11 och 23.12.

Genom förslaget i Naturvårdsverkets skrivelse upphävs också det övergripande ansvar som behörig myndighet som Naturvårdsverket nu har för EU-förordningarna. Som Kemikalieinspektionen tolkar det innebär detta att ansvaret för förordningarna delas, och att Kemikalieinspektionen också ska ansvara för EU-arbetet för de delar av förordningarna där myndigheten utsetts till behörig myndighet.

Kemikalieinspektionen anser att man bör behålla den nuvarande lösningen, att Naturvårdsverket har ett övergripande ansvar för förordningarna och på EU-nivå ansvarar för arbetet med förordningarna. EU-förordningarnas huvudsakliga syfte är minskad klimatpåverkan och skydd av ozonskiktet, vilket inte är Kemikalieinspektionens huvudsakliga kompetensområde. Utveckling av EU-rättsakterna bör därför fortsatt vara Naturvårdsverkets ansvar. Kemikalieinspektionens ansvar bör begränsas till de delar som gäller marknadskontroll och tillsyn av produkters utsläppande på marknaden.

Avsnitt 5.3.1 förslag om ändrade kriterier för att bestämma miljöstraffavgifter

Skrivelsen föreslår ändrade kriterier för bestämmande av miljöstraffavgift. Även om konstruktionen bygger på bestämmelser i EU-förordningarna, bedömer Kemikalieinspektionen att de föreslagna kriterierna är svåra att tillämpa enhetligt och innebär att straffavgifterna blir mycket oförutsägbara. De fyra kriterier som anges i den föreslagna bestämmelsen 9 kap. 26 § förordningen om miljöstraffavgifter är kumulativa utan inbördes ordning. Kriterierna avser också helt olika omständigheter, till exempel överträdelsens miljöpåverkan jämfört med företagets ekonomiska situation. Bedömningen måste därför göras från fall till fall. Samtidigt är spannet för avgifterna stort, mellan 1 000 kr och 1 000 000 kr, vilket sammantaget gör att storleken på straffavgiften är nästan omöjlig att förutse.

Systemet med miljöstraffavgifter är väl etablerat och skiljer sig i väsentliga delar från de föreslagna ändringarna. Kemikalieinspektionen bedömer att de föreslagna bestämmelserna i sin nuvarande utformning inte kan tillämpas på ett rättssäkert sätt utan utförlig vägledning. Någon sådan vägledning ges dock inte i skrivelsen.

Den pågående Miljöstraffrättsutredningen (Dir. 2022:69) har i uppdrag att se över systemet med miljöstraffavgifter. Uppdraget är i slutfasen och ska redovisas 11 februari 2025. Kemikalieinspektionen anser att det vore önskvärt att ändringarna av systemet med miljöstraffavgifter hanteras i ett sammanhang, för att om möjligt undvika att miljöstraffavgifter bestäms på helt olika sätt beroende på vilka regler som sanktioneras. Frågan om sanktioner för EU-förordningarna bör därför inordnas i arbetet med Miljöstraffrättsutredningens betänkande.

Avsnitt 5.4.1 del om elektriska brytare

Under avsnitt 5.4.1 framgår att Naturvårdsverket inte ser att det finns någon given tillsynsmyndighet att föreslå.

I likhet med tillsynsansvar för andra produktgrupper för krav enligt artikel 13 i EU förordningen (EU) 2024/573, överensstämmer inte sådant tillsynsansvar med Kemikalieinspektionens nuvarande uppdrag. Kemikalieinspektionen ser inte heller att det är lämpligt att utöka myndighetens ansvar till att också omfatta tillsyn av krav enligt artikel 13 för just elektriska brytare. Kemikalieinspektionen har normalt inte tillsynsansvar relaterat till användning av kemiska produkter eller varor.

Avsnitt 5.8.1 och 8.2 rörande f-gaser och ODS i skumplast

Kemikalieinspektionen instämmer med Naturvårdsverket i att det behövs vägledning om ”hur detta material ser ut, och när det är troligt att detta material använts i byggnader eller andra konstruktioner”. Det finns ett flertal frågor som behöver klargöras kring hur det kan förväntas fungera i praktiken. Anläggnings- och fastighetsägare förväntas inte ha kännedom om huruvida de aktuella ämnena förekommer i skumplastmaterialen då det historiskt inte funnits krav på att ge information om detta innehåll.

Kemikalieinspektionen instämmer i förslaget i avsnitt 8.2 om att utreda förutsättningarna ytterligare för att skapa förutsättningar för en fungerande tillämpning och tillsyn av kraven rörande avfallshantering av skumplast med innehåll av f-gaser och ODS-gaser.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Utredaren Hans von Stedingk har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också utredaren Anne-Marie Vass, juristen Johan Forsberg och inspektören Linda Carlberg medverkat.

Detta är en tillgänglighetsanpassad kopia av det signerade remissvaret.